

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук,
професора Заболотного Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Мосендз Олени Володимирівни
«Оптимізація тактики ведення дуже ранніх передчасних пологів»,
поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.088
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П.Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор медичних наук, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

Актуальність обраної теми дисертації

На сьогодні в більшості країн світу і Європейського регіону ВООЗ на форумах найвищого рівня широко дискутуються питання передчасних пологів. За визначенням ВООЗ, передчасними вважаються пологи, що сталися в терміні від 22 до 37 тижнів вагітності. Вони поділяються на дуже ранні передчасні пологи (22-27 тижнів) – для виживання новонародженим потрібний найбільш інтенсивний, дороговартісний догляд, у розвинених країнах їх виживаність складає 90%, діти можуть страждати від довічних форм фізичної неврологічної інвалідності, зазнавати труднощі в навчанні, у країнах з низьким рівнем життя виживають лише 10% таких дітей; ранні передчасні пологи (28-33 тижні) – цим дітям потрібний особливий догляд, багато хто з них виживає; передчасні пологи (34-37 тижнів) – більшість з новонароджених виживає при наданні необхідного догляду.

Дуже ранні передчасні пологи відповідальні за найвищі показники перинатальної захворюваності, смертності та інвалідизації, що ставить перед акушерами і неонатологами ряд серйозних проблем. Тому, хочу наголосити на тому, що наукове дослідження Мосендз Ольги Володимирівни, яке присвячено проблемі дуже ранніх передчасних пологів, є актуальним, своєчасним, перспективним і потрібним.

Дисертаційна робота Мосендз О.В. присвячена актуальній проблемі акушерства – зниженню частоти перинатальної патології у жінок із дуже ранніми передчасними пологами на підставі вивчення клініко-ехографічних, доплерометричних, ендокринологічних та мікробіологічних показників, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика на тему «Актуальні аспекти охорони репродуктивного здоров'я жінок, прегравідарної підготовки та пренатальної діагностики в сучасних умовах» (номер державної реєстрації 0117U006095, термін виконання: 2017-2025 роки).

Новизна дослідження та одержаних результатів

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- розширені наукові дані про клінічний перебіг дуже ранніх передчасних пологів, який полягає у високому рівні порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу та адаптаційних можливостей плода, що призводить до значної частоти анте- та інтранатальних втрат при розродженні через природні статеві шляхи. Науково представлено вплив різних методів токолізу на клінічний перебіг та перинатальні наслідки в різні терміни вагітності;

- отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів у жінок із дуже ранніми передчасними пологами.

Теоретичне значення результатів дослідження

Проведені дослідження дозволяють знизити частоту перинатальної патології у жінок із дуже ранніми передчасними пологами на підставі вивчення клініко-ехографічних, доплерометричних, ендокринологічних та мікробіологічних показників. Поглиблене вивчення механізмів негативного

впливу хронічної урогенітальної інфекції на розвиток дуже ранніх передчасних пологів дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів.

Практичне значення результатів дослідження

Робота має чітку практичну направленість. Серед ключових практичних аспектів дисертаційного дослідження найбільш вагомими є вивчення порівняльних аспектів чинників ризику та структури термінів розвитку дуже ранніх передчасних пологів; проведення порівняльного клінічного аналізу перебігу вагітності, пологів та перинатальних наслідків у жінок із дуже ранніми передчасними пологами, які отримували різні методи діагностичних і лікувально-профілактичних заходів; удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок із дуже ранніми передчасними пологами

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на належному методологічному рівні. На користь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, свідчить застосування автором адекватних та сучасних методів досліджень: клінічних, ехографічних, кардіотокографічних, доплерометричних, ендокринологічних, мікробіологічних, морфологічних та статистичних. Основні положення роботи, сформульовані автором дисертації, викладено на підставі аналізу сучасних літературних джерел та результатів власних досліджень. Теоретичне обґрунтування напрямку досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що отримані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними.

Інформаційну базу дослідження було сформовано з 201 джерела наукової літератури, з яких 109 – англomовні. Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна. Результати власних досліджень, отримані автором на репрезентативній вибірці, статистично адекватно оброблено та проаналізовано з використанням відповідних сучасних методів системного

підходу. В процесі дослідження було обстежено 100 жінок із дуже ранніми передчасними пологами. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel та включала адекватні методи математично-статистичного аналізу.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертація оформлена відповідно Державним стандартам і діючим вимогам МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовою і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

Дисертація написана на 157 сторінках друкованого тексту формату А4, список використаних джерел займає 22 окремі сторінки.

У вступі автором аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та 7 завдань дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практична значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та солідний особистий внесок, публікації.

Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз сучасного стану проблеми передчасних пологів. Структурно в розділі виділено чотири підрозділи, кожен з яких присвячений окремим аспектам теми дослідження. Матеріал викладено послідовно відповідно до завдань дослідження. Логічність наукових підходів та представлення інформації даного розділу свідчить про добре володіння автором літературним матеріалом, вміння аналізувати наукові факти та висвітлювати їх, а також достовірно вказує на нерозв'язані питання. Об'єм даного розділу є достатній, текст структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'яти років.

У розділі дисертації «Матеріали та методи досліджень» представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи дослідження, він містить послідовну інформацію про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи організовані правильно, методи, використані у дослідженні сучасні і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

Третій розділ присвячений клінічній характеристиці жінок. Розділ написаний в чіткій, логічній послідовності, достатньо ілюстрований табличним матеріалом та завершується резюме.

Четвертий розділ присвячений ретроспективному аналізу ранніх передчасних пологів. Структурно в ньому виділено три підрозділи, кожен з яких присвячений окремим аспектам теми дослідження: особливостям перебігу вагітності; перебігу пологів та післяпологового періоду та перинатальним результатам.

Основним розділом роботи є результати власних досліджень (п'ятий розділ), який складається з п'яти підрозділів. В ньому автор детально провела аналіз особливостей перебігу вагітності і стану фетоплацентарного комплексу; виконала порівняльний аналіз різних варіантів токолізу; обґрунтувала диференційований підхід до ведення дуже ранніх передчасних пологів та особливості ведення післяпологового періоду.

Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровані достатньою кількістю інформативних рисунків і таблиць.

В розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, дисертантка коротко виклала основні отримані результати, подала їх аналіз та коментар. Розділ містить два обов'язкових компонента – пояснення тим змінам, які виявила в процесі дослідження автор, та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками цієї проблеми. Таким чином, на сторінках даного розділу автор веде заочну дискусію

з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з раніше опублікованими даними сучасної літератури.

Висновки є деталізованими і ґрунтовними, чітко і повністю відповідають поставленим завданням, логічно випливають із змісту роботи.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Трохи більше половини використаних наукових джерел опубліковані англійською мовою. Наведений об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

Основні наукові результати роботи висвітлені у публікаціях та розкривають основний зміст роботи, повністю відповідають вимогам МОН України. Майже всі роботи є самостійними.

При рецензуванні виникло ряд запитань:

1. Яка роль мікробіологічних порушень у генезі дуже ранніх передчасних пологів ?
2. Який зв'язок встановлено між термінами передчасних пологів та перинатальними наслідками розродження?
3. Які ехографічні показники є найбільш інформативними для жінок із дуже ранніми передчасними пологами?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 6 робіт, з них 5 статей: 4 – одноосібні, 1 – англійською мовою, 4 статті у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку, 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших країн, які входять до Європейського Союзу (Республіка Польща). Крім того, опубліковані одні тези доповідей в матеріалах науково-практичної конференції.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на науково-практичних конференціях молодих

вчених Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (2017-2020 рр.) та Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (2021 р.).

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів,
що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Автор самостійно провела патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначила методи дослідження.

Мосендз О.В. особисто провела дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Всі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням поінформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

В наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, автору належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної
добročесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації,
фальсифікації)

Під час виконання дисертації аспірантка Мосендз О.В. дотримувалася принципів академічної добročесності. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеню доктора філософії Мосендз О.В. на тему: «Оптимізація тактики ведення дуже ранніх передчасних пологів» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми

дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Мосендз О.В. є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу двох лікувально-профілактичних закладів України: КНП «Київський міський пологовий будинок №2» та Київський міський центр репродуктивної та перинатальної медицини.

Результати вивчення патогенезу та профілактики перинатальної патології при передчасних пологах включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять і використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Мосендз Олени Володимирівни на тему «Оптимізація тактики ведення дуже ранніх передчасних пологів» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

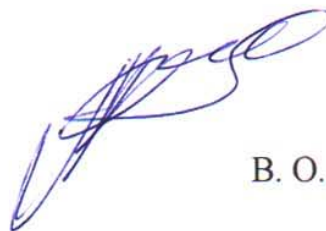
Дисертаційна робота Мосендз Олени Володимирівни «Оптимізація тактики ведення дуже ранніх передчасних пологів», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, яка містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – зниження частоти перинатальної патології у жінок із дуже ранніми передчасними пологами на підставі вивчення клініко-ехографічних, доплеро-

метричних, ендокринологічних та мікробіологічних показників, а також удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Мосендз О.В. «Оптимізація тактики ведення дуже ранніх передчасних пологів» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 19.08.2015 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Мосендз Олена Володимирівна повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:
завідувач кафедри «Сестринська справа»
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради,
доктор медичних наук, професор

В. О. Заболотнов

Підпис *Заболотнова В.В.* завіряю
Помічник ректора з кадрової роботи
ЖИТОМИРСЬКИЙ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Житомирської обласної ради

Олеся Овсєнківа